

Likovne meditacije

Damir Đirlić

KROMATIKA SJEĆANJA – SLIKE DAO HAI PHONGA

Predstavljene slike vijetnamskog umjetnika Dao Hai Phonga ekspedicije su u prostor sjećanja. Blistava praznina u koju su smješteni prizori gotovo izvanpovijesnih zaseokâ spaja nebo sa zemljom i vodom koji ih zaokružuju. Odlomljeni nizovi zbijenih kućica lebde usred ništavila boje ne evocirajući time očajanje zaborava, naprotiv – u njima je odražena spasonosnost sjećanja. Diskontinuitet svakog pojedinog prizora uliježe u kontinuitet neba i zemlje, neba i rijeke, u monokromatskoj rapsodiji koja, jasnije od sna, otkriva samo tkivo pamćenja. Svaka boja izražava jedno raspoloženje čija objektivizacija u plesu nijansi čini ugođaj, trag života, prolaznost obogaćenu neobjašnjivim značenjem koje je proteže u neprolaznost. Ove kućice i čamci, stabla i vodeno cvijeće, simbolički bremeniti, utopljeni u otvorenosti boje, prizivaju osjećaj vječnosti i vječnost kao osjećaj. Kultivirana mjesta, bogata tragovima čovjeka i prepuna sjećanja koje nije samo slikarevo, ali gotovo bez ijednog ljudskog lika, otvaraju scenu igre prisutnosti i odsutnosti čije jedva uočljivo titranje oživljuje prizore probijajući njihovu neposrednu spokojnost. Jedina pretežito polikromatska slika zove se »Promjena godišnjih doba«, dok ostale u svojoj gotovo potpunoj monokromatici plave, žute ili crvene boje kao da hoće zamrznuti trenutak, osnovnu sastavnicu sjećanja. Ali trenutak je uvijek već promjena; monokromatika predstavlja promjenu dana u noć i noći u dan. Radi se o zorama i sutonima kada Sunce na horizont isijava najuži dio spektra, ali s najvećim intenzitetom. To su nemirni prijelazi koje sjećanje magično transformira u mirnoću pojedinačnih prizora čija puninom svjetlosti iluminirana praznina otkriva nepokolebljivi kontinuitet ljudskog života, gotovo bez početka i bez kraja. Priroda je svedena na ugođaj, na ljudsku mjeru, ali mjeru čovjeka koji je u stanju transformirati prirodu i u sebi je očitovati uzvišenu, obogaćenu

smislom. Taj promatrač je poput Boga, uvijek samotna, to je sam slikar koji reminiscira ili recipijent koji doživljava njegovu reminiscenciju, no prizor je uvijek već pun drugih života koji se očituju posredno, u zbijenosti skromnih kućica, punoći gotovo geometrijski apstrahiranih stabala, prozorskim svjetlima koja kriju tajnu spokoja: netko tu ipak živi, možda već beskrajno dugo, i nešto neodređeno čeka, dok njegova odsutnost čuva našu prisutnost, postaje naše sjećanje. Mnemonautičke kompozicije Dao Hai Phonga, prikazujući njegov rodni Vijetnam i sela u okolici Hanoija, ipak uspijevaju umaći lokalnom intimizmu ili pukom eskapizmu u romantiziranu prošlost. U doživljaj promatrača sasvim različite životne povijesti one se uspijevaju utisnuti gotovo do *déjà vu*, osjećaja da smo bili u tim prizorima, da smo bili ti prizori i da je naša prošlost, a možda i sva prošlost, od njih satkana. Time ove slike postaju univerzalni simboli ljudske borbe za vječnost koja se odigrava na planu sjećanja.